

FINESTRA D'OPORTUNITAT

Per què encara existeix la violència de gènere?

per Elisabet Puigdollers

Per comprendre la vigència de la violència de gènere hem de tornar a fer una mirada cap a la nostra història per analitzar i comprendre que durant segles, la nostra cultura popular i també el pensament acadèmic, han legitimat la violència contra les dones. Actualment, **tot i els esforços del feminisme per descobrir i desarticular les múltiples formes de legitimació ancorades en la nostra societat, encara podem establir paral·lelismes amb èpoques passades i violències més simbòliques segueixen vigents i acceptades.**

Si s'imagina la història de la violència de gènere com una línia que uneix l'evolució de la percepció social de les dones, primer com a éssers inferiors i després com a subjecte polític, i l'evolució dels diferents graus d'acceptació davant la violència de gènere, ens permet entendre els canvis i evolucions que ens han dut a la situació actual. Tanmateix, comprendre el fenomen com una simple evolució temporal seria una reducció simplista que amagaria la seva complexitat i els múltiples factors que provoquen la seva vigència. Ara bé, fer un repàs del significat de la violència de gènere al llarg de la història permet establir paral·lelismes i entendre amb més profunditat aquesta xacra.

A l'Edat Mitjana, la violència contra les dones no era simplement una forma més de violència sinó que es legitimava en el fet que la dona no era considerada un subjecte autònom, sinó un ésser al servei dels homes. Aquesta visió tenia el suport i el reforç dels discursos religiosos que les presentaven com a dolentes i perilloses i així, és justificava la violència que s'exercia contra elles; la violència era un càstig merescut. Tanmateix, tot i que en l'actualitat no es cremin bruixes, les dones que han patit una violació encara són culpabilitzades per haver seduït i provocat al violador i així, es minimitza l'acte de violència.

A l'Edat Moderna, tot i la gradual deslegitimació de la violència com a mitjà per resoldre conflictes a causa de l'auge del comerç i la necessitat d'interdependència, la violència contra les dones, no només va romandre vigent, sinó que els grans pensadors del nou ordre social es van encarregar de justificar-la. Si unim a aquestes teories misògines, el discurs tradicional de l'Església, amb els refranys, i les aportacions de la literatura, observem que des de tots els costats del ventall ideològic la dona es presentava com a perillosa i per tant, calia prevenir-se d'elles. Si es prenen cites d'autors com [Rousseau o Nietzsche](#), s'entén com la por a allò desconegut i el menyspreu de l'altra, són les arrels de la misogínia i de la justificació de la violència contra el que es presenta com un possible atac.

S'entén així, que les primeres lluites pels drets de les dones gressin entorn la reivindicació de la subjectivitat de la dona. És a dir, **si les dones no eren considerades subjectes, no tenien voluntat pròpia i per tant, no es podia concebre el seu rebuig cap a la violència que patien**. El fet de reivindicar-se com a subjectes, les va portar a defensar drets (de l'esfera pública) com l'accés a l'educació i el sufragi universal. Tanmateix, no va ser fins als anys seixanta, enmig de l'ebullició dels moviments socials i l'agitació política, quan es va redefinir el concepte de Política amb el famós eslògan de **Kate Millet** "el personal és polític". Gràcies al feminisme radical es va definir el concepte de patriarcat i d'aquesta manera es va poder elaborar un marc estructural des del qual explicar el sentit i l'abast de la violència contra les dones i alhora, donar autonomia a la lluita feminista.

"If your husband ever finds out"

També va ser Kate Millet, qui va explicar perquè la violència de gènere es manté vigent en l'actualitat. Per una banda, va exposar que **la naturalitat amb què vivim en una societat patriarcal provoca que el sexisme impregni tots els espais i com a conseqüència, s'invisibilitzi la violència o es tracti amb indulgència**. El consum d'alcohol, la suposada agressivitat innata de l'home o l'origen familiar de l'agressor són justificacions molt habituals que eliminen la responsabilitat de l'agressor i individualitzen el problema i d'aquesta manera, deixa de ser un problema sistèmic. El lema actual "si ens toquen a una, ens toquen a totes", dona el significat col·lectiu que ja Millet defensava.

Per altra banda, **la violència de gènere es manté perquè, tot i que es minimitzi o s'invisibilitzi, segueix sent imprescindible com a instrument d'intimidació constant per mantenir el sistema de dominació patriarcal**. La por a patir algun tipus de violència latent, com per exemple una violació, fa que les dones autolimitin la seva llibertat pensant que no poden sortir de nit per llocs solitaris, tornar tard de la feina o d'una festa, obrir la porta a desconeguts etc. Ara bé, totes les activitats anteriors es poden dur a terme tranquil·lament sempre que estigui acompanyada d'un home.

Experiment social "[10 hours walking in New York](#)"

En les últimes dècades, l'avanç cap a societats més igualitàries juntament amb la progressiva acceptació dels marcs d'interpretació desenvolupats pel moviment feminista expliquen, en bona mesura, **la deslegitimació de la violència contra les dones i la seva reconceptualització com un problema social**. Aquest procés va de mà de polítiques públiques que s'han centrat tant en mesures preventives com

punitives. Aquest nou marc, tot i les seves limitacions, comporta una criminalització i condemna pública dels agressors i la visibilització, atenció i suport a les víctimes.

Pel que fa a l'opinió pública, la violència de gènere genera rebuig quan la definim com donar una bufetada, llançar objectes o pressionar per tenir una relació sexual. Tanmateix, **roman l'acceptació generalitzada de violències simbòliques** com la frivolitzaació de la violència de gènere o de les violacions en certes campanyes de moda, la cosificació de la dona com a objecte sexual o els coneguts [micromasclismes](#) de Luis Bonino. En l'actualitat, els moviments feministes reivindiquen per una banda, **el significat col·lectiu del fenomen de la violència de gènere entès com un problema social i estructural del sistema** i no com una patologia o un cas aïllat. I per altra banda, **l'ampliació del significat de violència de gènere a totes aquelles manifestacions que directa o indirectament mantenen les desigualtats de gènere.**

[1] Aquest article s'ha elaborat a partir de l'article d'Ana de Miguel [“La violencia de género: la construcción de un marco feminista de interpretación”](#) i de la ponència “Aproximació teòrica a la violència de gènere” realitzada per mi mateixa en el marc del Xè Fòrum Contra les Violències de Gènere.